OMGEVINGSANALYSE 2024-2028

BEVINDINGEN - PARTICIPATIEF REGISTREREN VAN IMMATERIEEL ERFGOED OP IMMATERIEELERFGOED.BE

PARTICIPATIEF REGISTREREN: WAT?

= Actief inzetten op registratie van erfgoedpraktijken, waarbij de inzender liefst zoveel mogelijk zelf de registratie doet, de tekst schrijft, en waar op zijn minst een prior en informed consent is, wanneer iemand anders dit (al dan niet op eigen initiatief of voor hen) doet.

- Top-down: via themacampagnes, acties, aanmoedigingen,… waarbij indien nodig hulp geboden wordt bij de registratie
- Bottom-up: wie niet actief aangemoedigd wordt, maar zelf iets indient via de website wordt verder begeleidt indien nodig.

Opm.: of iets top-down of bottom-up tot stand kwam, is niet altijd heel duidelijk. Er is een grote grijze zone.

We proberen zoveel mogelijk de tekst van de hand van de gemeenschap te krijgen en bij aanpassingen proberen we de stijl en ziel van de inzender te behouden. Heel vaak voldoet die tekst niet. In dat geval ontstaat een heen en weer schrijven (bellen, zoomen, en heel af en toe bezoeken), een soort traject op maat, al dan niet begeleid door de Werkplaats, stagiairs, vrijwilligers, freelancer of de themacampagne-partner en andere intermediaire organisaties. Een aantal teksten werden ook gemaakt op basis van een interview door de vrijwilliger/freelancer. Niets wordt gepubliceerd zonder akkoord van de inzender.

DOEL/WAAROM DOEN WE DIT PARTICIPATIEF REGISTREREN?

- We brengen de veelheid en de diversiteit van het immaterieel erfgoed in Vlaanderen (en Brussel) in beeld
- Via het registreren van praktijken vormen we ook (de basis van) een netwerk van praktijkbeoefenaars
    - We willen een gedragen website, waarbij elkeen die een praktijk registreert zich deel voelt van een groter geheel, zelfs al staan er andere praktijken in de Grote Verzameling waar men zich misschien helemaal niet in kan vinden. We gaan voor een verzameling praktijken waar elke bezoeker iets van zichzelf in kan herkennen.
    - We willen een fierheid creëren bij de beoefenaars
    - Nadeel: we focussen op ‘wat is de praktijk’, maar willen tegelijkertijd een netwerk van beoefenaars. Evenwicht zoeken tussen de vraag naar het in de kijker zetten van de praktijk en de return on investment van het in de kijker zetten van de beoefenaar
    - Het netwerk van beoefenaars kan maar geactiveerd worden als ze ook onder eigen naam en email registreren. Niet iedereen heeft of gebruikt een (actief) e-mailadres, soms vullen intermediairen onder eigen contactgegevens in, op die manier groeit het netwerk niet.

EVOLUTIE IN AANPAK EN DOELSTELLINGEN

De doelstelling die we hadden met het registreren van ICE-praktijken evolueerde doorheen de jaren. Oorspronkelijk was het doel om via heel korte teksten, snel het immaterieel erfgoed in beeld te brengen (en zichzelf als beoefenaar bekend te maken, al is dat niet de expliciete bedoeling). Maar gezien het maken van een visueel diverse website, met weinig kwalitatieve en korte teksten, er

uiteindelijk voor zorgt dat de site minder bezoekers heeft en het dus minder goed doet bij zoekacties op google (een extra incentive voor wie registreert), en gezien de teksten zonder moderatie heel vaak niet vanuit ICE-focus geschreven werden en het bovendien moeilijker is om in weinig tekens een kwalitatieve tekst te schrijven, werd de oorspronkelijke doelstelling aangepast. We geven nu de mogelijkheid om langere teksten te registreren, maar modereren de teksten en publiceren alleen teksten die voldoende geschreven zijn vanuit het perspectief van immaterieel erfgoed.

- Van korte teksten (max. 1000 tekens)
    - idee:
        - onderscheid met inventaris,
        - kort schrikt minder af,
        - vermijden van te lange historische uitweidingen

    >> naar teksten tot 5000 tekens of langer
        - Weinig tekens is juist moeilijk als je echt inhoud wil schrijven.
        - Bij korte teksten blijkt dat mensen makkelijker schrijven over zichzelf als beoefenaar, dan over de praktijk. Dat laatste is moeilijker.
        - Het risico op veralgemenend, oppervlakkig of commercieel schrijven is groter.

- van totaal eigen teksten toelaten >> naar strengere criteria >> en begeleiding
    - De oorspronkelijke filosofie vertrok vanuit de idee: men wil dat zijn/haar ICE-praktijk in de Grote Verzameling getoond wordt. We maken dit zo makkelijk mogelijk, maar websitebeheerder gaf een andere blik: een goede tekst maakt de website goed scorend in google, dus meer bekendheid van de website, van ICE, van de praktijken. Dus we veranderen van focus en kijken niet alleen naar het netwerkgevoel en het eenvoudig registreren, maar zorgen er ook voor dat de teksten het lezen waard zijn.

      >> gevolg: balanceren tussen lage instapdrempel en voldoende goede output.

- We gebruiken een open veld in plaats van verschillende gerichte vragen die beantwoord moeten worden
    - voordeel: in eigen stijl schrijven kan, teksten zijn rijker en persoonlijker.
    - nadeel: weinig sturing voor wie moeilijk schrijft. In uitwisseling met KIEN bleek dat hun aanpak met enkele vaste vragen, niet perse leidt tot het makkelijker verkrijgen van de gevraagde informatie. Ook bij hen is begeleiding nodig

>> om dit wat meer te ondersteunen voorzien we vragenlijsten (o.a. in het kader van de themacampagnes) ter inspiratie, voorbeeldteksten en een uitgewerkt pakket i.v.m. registreren voor intermediairen.

WAAROM VOORZIEN WE, NAAST HET PLATFORM, OOK BEGELEIDING BIJ REGISTRATIE?

- Uit de vorige beleidsperiode (2012-2018) is gebleken, dat wanneer we het registreren niet actief aanmoedigen (een extreme bottom-up approach) dit weinig of niet gebeurt, gezien de site ook nog niet bekend is. Door het toevoegen van meer en meer praktijken die hoog scoren bij een zoekactie op google
- Wanneer wel actief de site bekend gemaakt wordt, merken we dat mensen vaak niet in staat zijn, de tijd niet nemen, te zeer blokkeren op perfectionisme,… om goede teksten te produceren (en dat is nodig om de site bovenaan de search engine van google te houden) en dat het vaak niet meteen lukt om hun erfgoed te beschrijven vanuit de invalshoek van ICE (soms schrijven ze bijvoorbeeld vooral over zichzelf of ze gebruiken het platform om een activiteit aan te kondigen). Daarom voorzien we begeleiding door medewerkers van de

Werkplaats, vrijwilligers/freelancers/ studenten, domeinpartners (maar ook KADOC, EVADOC) en stilaan ook door erfgoedcellen of andere intermediairen.

Hoe ziet dit proces van registreren eruit?

1. Teksten ingezonden via ie.be

- Ingezonden teksten herschikken, en van bijvragen voorzien
- Het (aanvullend) doorsturen van een pdf met inspiratievragen
- Een telefonisch of zoom-gesprek of heel soms ook live om tekst bij te stellen
- Uitleg waarom bepaalde dingen al dan niet in de tekst/titel kunnen
- Heen en weer tot beide partijen tevreden zijn met de tekst
    - Positief: mini-vorming en bewustwording op maat (aanvoelen hoeveel je kan vragen van een persoon), soms zijn mensen echt dankbaar voor de hulp en voor het eindresultaat.
    - Negatief: men verwacht op voorhand niet dat het zo'n proces gaat zijn. Niet iedereen is gemotiveerd om te herwerken. Dat hangt onder andere af van de mate van werklast die men voor ogen heeft voor registratie

2.Teksten waarvan het schrijven aangemoedigd wordtt

- Idem vorige: mensen zenden zelf een tekst in, of
- Soms een voorgesprek waardoor de focus samen bepaald wordt
- Of iemand wordt geïnterviewd en geeft akkoord voor publicatie van de tekst.

AANPAK PARTICIPATIEF REGISTREREN

Sterkte	Zwakte
- relatief goede teksten - mini-vorming en bewustwording op maat via het heen en weer feedback leveren tot de tekst goed zit	- men verwacht op voorhand niet dat het een (vormend) proces gaat zijn. - niet iedereen is gemotiveerd om te herwerken. Dat hangt vaak af van de motivatie die men voor ogen heeft - mensen kunnen niet beschrijven 'wat' hun erfgoed juist is. alles errond wel, maar niet 'wat' - registraties gaan soms snel, soms gaat er een hele tijd overheen. Dan volhouden is moeilijk, zowel voor de schrijver als voor degene die opvolgt; het valt al snel van de agenda, omdat je er niet aan door kan werken.
- partners worden via themacampagnes meer en meer betrokken (sommigen werken ook los van de campagne aan de registraties) - enkele personen blijven inzendingen begeleiden en doen dit goed, klein groepje maar wel actief: CEMPER, PARCUM, …	

- door interne betrokkenheid van meer dan één collega bij Werkplaats is er minder bottleneck en betere overdracht van kennis	- bottleneck bij inzendingen en wegvallen van interne ondersteuning zorgt voor enorme achterstand, wat niet goed is naar klantvriendelijkheid en waardoor de tijd tussen inzending en publicatie langer wordt en mogelijk de motivatie om te herwerken ook kleiner maakt. >> nochtans dit is de pool waaruit we ons netwerk maken, dus klantenbinding is wat dat betreft belangrijk.
- verschillende mensen werden opgeleid om teksten te schrijven: stagiairs, freelance, collega, EGC, domeinpartners	- het duurt lang voor opgeleide mensen goede teksten schrijven, supervisie blijft nodig, slechts enkele mensen leveren goede kant-en-klare teksten aan. - we zijn zeer afhankelijk van de planning en timing van partners en freelancers, naast de timing en planning de inzenders. - velen haken af, het is veel investering voor niet zo'n grote opbrengst. Men denkt vaak dat het 'makkelijk' is en ambieert dan veel meer inzendingen. Om realistisch te zijn, beperken we zelf sterk het aantal begeleidingen die we vragen. / men wil ook vaak zoveel mogelijk stimuleren, terwijl het werkbaarder is om één of twee inzendingen te begeleiden, dan om veel pijlen af te schieten, die hun doel niet raken. - het is geen werk waar je echt aan door kan werken, tenzij je zelf interviewt en de tekst schrijft (?). ook hierdoor haken mensen af - er is bij de Werkplaats weinig tijd om dit netwerk van medewerkers goed uit te bouwen - Erfgoedcellen schrijven niet altijd de teksten zelf of begeleiden ze niet altijd

Registratieacties: - veel acties leverden iets op, maar weinig acties leveren veel op. Het is makkelijkst wanneer iemand er doorgedreven op in kan zetten, maar meer gedragen wanneer velen er rond werken. - meer mensen denken na over hoe te schrijven over ICE	Registratieacties: - acties kosten relatief veel inspanning voor relatief weinig resultaat, maar meer gedragenheid tegenover dat je gewoon iemand op pad stuurt om te registreren.
Kans - meer en meer inzet op ICE in de sector, dan is registreren een makkelijk aanbod om iets te doen rond ICE. >> Nog meer inzetten op begeleiden en opleiden van geïnteresseerde partners (risico wel dat ze vooral doorsturen en niet zelf begeleiden)	Bedreiging - zonder opvolging valt dit in de toekomst stil en de registraties blijven onze spil en pool om nieuwe gemeenschappen te betrekken. - zonder opvolging gaan de teksten ook achteruit, wat onze google relevantie beïnvloedt
	- relevantie van platform bewaken, wanneer meer en meer grote en kleine spelers graag zelf ICE opnemen in hun collectieregistratie en websites. (dit is op zich positief, maar evenwicht zoeken is belangrijk)

HOE DOEN WE DIT REGISTREREN

- Om de veelheid en diversiteit van het immaterieel erfgoed in Vlaanderen (en Brussel) in beeld te krijgen, kozen we ervoor om naast Inventaris Vlaanderen, een ruimere groep immaterieel-erfgoedpraktijken zichtbaar te maken. (De grote verzameling). Om te vermijden dat men alleen naar de 'officiële' lijst zou kijken. Om dit te bewerkstelligen werden verschillende acties ondernomen.
- ACTIES (zie jaarverslagen 19-20-21-22 voor uitgebreide uitleg

MENSEN VINDEN ZELF DE WEG
(of we weten de eigenlijke oorsprong niet) >> een minderheid van de inzendingen

- Van de 171 inzendingen die tussen 2020 en 19 juli 2022 gepubliceerd werden, kwam 42% (71) binnen via immaterieelerfgoed.be.
- We gaan ervan uit dat naarmate de website diverser wordt en hoger scoort in google, er meer inzendingen zullen binnenkomen, al dan niet gestimuleerd via andere kanalen. Opgelet, wanneer een praktijk binnenkomt via ie.be en we quasi zeker weten dat die via een andere weg duidelijk gestimuleerd werd dit te doen, werd deze niet bij de 71 gerekend.

PERSOONLIJKE CONTACTEN/PERSOONLIJK CONTACTEREN
mensen aanmoedigen via persoonlijke contacten of individuele aanpak van collega's en vrijwilligers/stagiairs

- Inspiratietabblad opstellen op basis van brainstormsessies met collega's (zie ook swot registratie-excel. >> idee: collega's kunnen contacten leggen of soms zelf registreren. (realiteit: het eerste moet soms aangemoedigd worden, het tweede gebeurt niet)

- **2020**: tijdelijke collega met groot netwerk binnen ECM, zorgde voor behoorlijk wat registraties (12 op 2 maanden? FTE? gespreid over langere periode). Er zaten nog meer registraties in de pijplijn. De tijd bleek echter te kort om de extra registraties af te werken. Dit zou via vrijwilligerswerk nadien verder afgewerkt worden + toevoegen van extra inzendingen, maar gebeurde niet.
- **2020**: stagiair: 4 registraties, weinig netwerk, leverde minder op.
- **2020**: inwerken freelancer, slechts enkele teksten, maar goede, gaat over de jaren mee >> ingezet voor andere registratie-acties
- **2021-2022** ongoing persoonlijke contacten/persoonlijk contacteren.

THEMACAMPAGNE
telkens samen met een domeinpartner worden registratiecampagnes rond bepaald domein opgezet.

2020: Culinair erfgoed met CAG >> in totaal een goede opbrengst aan registraties, maar meestal via acties die elk op zich niet heel veel opbrachten.

- Registraties door actieve medewerking aan koffiestories van CAG (vooral zelf de aanvullende interviews en registraties gedaan, maar wel mee kunnen surfen op interviews en project van CAG)
- Mailing producenten en koepelorganisaties >> leverde een aantal registraties op
- Studentenopdracht LUCA >> leverde enkele registraties op
- Informele contacten >> leverde enkele registraties op

2021: Muziek en Podiumkunsten met CEMPER

- Via erfgoedcellen
- Via eigen netwerk en het op pad sturen van stagiairs en freelancer
- Via CEMPER die ronde van enkele partners deed
- Via interview voor Danst! Magazine
- Spin off Muziek en podiumkunsten in religieuze context met PARCUM en KADOC/EVAdoc >> vooral de eigen inzet en begeleiding van Werkplaats, CEMPER, PARCUM en KADOC levert op, ook publiciteit via erfgoedcellen brengt mensen aan. Hier en daar begeleid een EGC de inzending ook.

2022: Ambacht en vakmanschap met Bokrijk en ETWIE

- Via erfgoedcellen met advies om te werken rond meester-leerlingen
- Contacten ambacht in de kijker
- Bokrijk en ETWIE vielen weg, ook bij Werkplaats intern verschuivingen etc. waardoor registraties minder gecoördineerd op gang komen.

EVALUATIE THEMACAMPAGNES: Na een eerste experimenteel jaar met CAG i.v.m. Culinair erfgoed, werd gekozen om eerder op het persoonlijk contacteren dan op ludieke acties op evenementen in te zetten, gezien de return on investment groter is wat betreft het vullen van de grote verzameling. Er werd ook gekozen om de basis van de campagne steeds gedeeld te maken met de erfgoedcellen die hierin interesse hebben. zo wordt de campagne meer gedragen, al zorgt het niet perse voor meer inzendingen of minder werk. Via partners, zoals domeinpartners en

Erfgoedcellen en andere wordt de databank bekender, en actiever gebruikt in het veld op lange termijn.

Vaststelling: Onpersoonlijke acties (mailings) werken minder dan één op één contacten. Al zijn er ook mensen die door bereik via een mailing inschrijven of die toevallig op de site terechtkomen en zich registreren.

Sterkte - Themapartner denkt mee na over hoe registratie er uit kan zien binnen dit domein. - meewerkende domeinpartner levert veel op. Daarom niet in aantal registraties, wel in betrokkenheid	Zwakte - niet elke domeinpartner doet dit deze registratiecampagne 'ook echt voor zichzelf'. - wegvallen van ETWIE en BOKRIJK door omstandigheden
- erfgoedcellen aan boord - spreiding over Vlaanderen - erfgoedcellen verdiepen zich zo in het schrijven over ICE - leren nieuwe praktijken kennen uit eigen regio - creëert een fijne dynamiek - 'ludieke' wedstrijd voor erfgoedcellen. Met vraag om praktijkbeoefenaars te begeleiden.	- via erfgoedcellen gaat traag - sommigen doen actief mee, anderen niet - niet iedereen begeleidt zelf de inzenders, maar moedigen aan om in te sturen. Begeleiding komt dan op ons terecht >> trechtereffect - we moeten sowieso alles nog nalezen en feedback geven plus de domeinpartners van feedback voorzien tot ze zelf mee zijn, op korte termijn is dat een inspanning
Opportuniteit - EGC en domeinpartners in de toekomst vrij laten inzenden in het kader van hun eigen projecten ipv obv vooropgestelde thema's	

VIA PARTNERSCHAPPEN EN PROJECTEN VAN ANDEREN
in het kader van samenwerkingen rond projecten waarin we partner zijn, telkens het registeren van ICE-praktijken die binnen het project komen bovendrijven, aanmoedigen

Voorbeelden:
- **2019**: Erfgoeddag 2019 >> tijdelijk trefwoord rond 'hoe maakt u het' >> geen of weinig directe return
- **2019**: Leukste jeugdbewegingstraditie >> 1 registratie?
- **2019**: Studentenopdracht Digital Design >> enkele registraties (veel potentieel, veel trekken en sleuren voor enkele inzendingen)
- **2020**: zelf genomineerden voor register registreren >> vaak via freelancer die interviewt
- **2020**: oproep departement rond meester-leerlingen >> 5 registreerden in dit jaar (link met oproep is niet 1 op 1) 2021: Werkplaats als HUB bij inzendingen stimuleerde registraties

- **2020-2024**: project Beleving. 100 levende praktijken in limburg (Limburgs Volkskundig Genootschap): workshops geven, trainen van de interviewers, omzetten van de ingezonden teksten. >> Begint op te leveren.
- **2020-2022**: Schafttijd (AMSAB), interviews, interessante denkoefening, maar weinig concrete opbrengst in verhouding tot de inzet: 1 of 2 praktijken.
- **2022**: Ambacht in de kijker: aanspreken van laureaten >> leverde een tweetal registraties op
- **2020-2021-2022**: via basisvorming FARO, oproep en één registratie met deelnemer >> leverde enkele registraties op.
- **2021-2022**: project rond afscheidsrituelen van EGC Brugge: tot nog toe geen opbrengst. Er moet in Brugge iemand tijd voor kunnen maken, dat lukte tot nog toe niet.
- **2022**- … kapelletjes,…

AANVULLENDE ACTIES

- **2019**: Registratiemoment ism Federaties van ECM in Brussel (geen vervolg wegens covid in 2020) >> meer nood aan follow-up. Een avondsessie is te kort om tot goede tekst te komen, leverde wel veel inzicht en dialoog bij deelnemers op. interessant, maar slechts 2 inzendingen effectief gepubliceerd, verdere begeleiding nodig
- **2019**: Workshop/kennismaking i.k.v. Leve ICE-dag, erfgoedcel Haspengouw (Bilzen, Sint-truiden), Dendermonde (Hamme), en op erfgoedceloverleg >> meer sensibiliserend, output is onduidelijk
- **2019-2020**: Sinterklaastradities registreren via inzet freelancer >> 5 inzendingen
- interviews voor magazines OKV en Psyche omzetten in registraties via freelance inzet van interviewer
- **2022**: extra praktijken die meedoen aan marktje leve ICE-dag registreren

CONCLUSIE >> Lange termijn versus korte termijn:

- Op korte termijn brengt een meer 'professionele' schrijver die interviewt en teksten met hen opstelt meer teksten op. op lange termijn loont de trage aanpak van het vormen van de gemeenschappen, opdat ze een tekst vanuit ICE-perspectief kunnen schrijven. Ook op lange termijn is de inzet op vorming van en samenwerking met de erfgoedpartners (domein en erfgoedcellen) goed voor binding, netwerking en uiteindelijk zullen er meer partners ICE uitdragen en vanuit dat oogpunt teksten kunnen schrijven of helpen begeleiden.

- Er is niet één manier die snel veel goede registraties oplevert, zeker niet als ze geschreven worden door de gemeenschap zelf. Veel verschillende acties leveren kleine resultaten op, die samen dan weer een mooi geheel vormen. Weliswaar is vaak de logistiek en communicatieve omkadering van de actie tijdsintensief in verhouding tot de opbrengst per actie.

- Indien teksten niet door gemeenschap geschreven worden, maar door Werkplaats: inzet op personeel is nodig. Freelancers helpen niet de bottleneck aan goedkeuringen op te lossen. Stagiairs en vrijwilligers zijn ok, maar vaak een lang proces van 'opleiding' tegenover de output. Vaak wordt afgehaakt gezien het processen op lange termijn zijn. Diegenen die blijven zijn echter een grote meerwaarde.